

Adalat kürsüsü

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 22 января, 2025
Adalat kürsüsü

ADALAT KÜRSÜSI / rowaýat

Yslam dünyäsinde öñdengörüji, parasatlylygy bilen tanalýan Şakyk Balhy hezretleri Harun Reşit bilen dostlukly gatnaşykda bolupdyr. ll arasynda halkyň hak- hukugy kemsidiliberse ýa nähak zulumlar ýuze çykyberse Şakyk Balhy hezretleri onuň haremhanasyna söhbetdeşlige baryp, hikmetli sözüň üsti bilen bu sawlikleri duýdurýar eken.

Bir gün säher bilen Harunyň kabulhanasyna barsa, Harun heniz işe başlamandyr. Otagyň ortarasında duran haşamly kürsä gözü düşen pir şol kürsiniň üstünde oturup görmegi ýüregine düwüpdir-de geçip oturypdyr.

Gözegçilik edýän ýasawul ırkilen ekeni. Oýanyp seretse nätanyş biri otyr. Ýasawul piriň elinden çekip düşürip bilmän, elindäki dürre gamçydyr taýagy bilen urupdyr. Batly degen taýagyň zarbyna kellesi ganan pir uly sesi bilen gülüp başlapdyr. Bu gopguny eşiden Harun Reşit haýdap barsa, ussat pir gan akýan kellesini tutup uly sesi bilen gülüp otyr.

Harun Reşit:

– Ýa ussat! Bu nämäň hikmeti?!

Şakyk Balhy:

– Ýa musulmanlaň emiri! Men siziň adalat kürsiňizde bir pursatlyk oturanym üçin başymy ýardylar. Bu adalat kürsisinde siziň paýyňza näme düşerkä, şoňa gulküm tutýar – diýip, bu wakanyň üsti bilen aýtjak zatlaryny mälîm edipdir.

■ Wesýet

Harun Reşit wezir-wekilleri bilen obalary synlap ýörşüne Şakyk Balhy hezretlerine gabat gelipdir. Ussadyň hormatyna atdan düşüp, salamlaşyp durşuna:

– Ýa ussat! Bize wesýet etseňiz?!

Pir:

– Haý-haý hazır boluň, haý-haý hazır boluň. Siz sultanlygyň şertlerinden habardarmy?

Harun wezir-wekillerine sapak bolsun maksady bilen:

– Bizi habardar ediň, ýa ussat. Ol:

– Sultan-musallatandyr. Talap edijidir. Soltanda dört hal bolmalydyr.

Olaryň birinjisi – Ebu Bekir Syddyh ýaly doğruçyl bolmakdyr. Syddyh dogryçyllygyň künýesidir.

lkinjisi – Omar el Faruk ýaly halal bilen harama gyl ýatym ýer goýman arasyň açyp bilmekdir.

Üçünjisi – Osman Zunnureýin ýaly hikmet we adalat eýesi bolmakdyr.

Dördünjisi Hezreti Aly şejaga ýaly batyr bolmak bilen bitýändir.

Faruk-hezreti Omaryň künýesidir.

Onuň halyf zamanynda gurakçylyk bolupdur. Bir gün mal bazaryna barsa aýak üstünde duran mal görmändir. Satlyga goýulan düýelerem çöküp oturanmyş. Bazaryň bir künjünde hümer bolup üýşüp duran adamlara gözü düşüp, atyň jylawyny şol tarapa öwrüpdür.

Görse semizliginden örküji gomlap giden düýäni söwdalaşyp duran ekenler. Bu gurakçylykda beýle semiz düýäň ýanyна baryp:

– Bu kimiň düýesi – diýip, märekä ýüzlenipdir.

Jogap bolmandyr. Üçünji gezek dergazap bolup gygyranda bir çarwa öñe çykyp:

– Ýa Emirül muminin! Bu düýäniň çopany mendirin. Düýe siziň ogluňyz Abdyllaňkydyr.Ol:

– Nirede bakdyňyz?!

– Bu düýäni siziň hormatyňza erkin kowup goýberdim. Adamlar hem ekininden kowmadylar.

Bu gün hem satmak üçin bazara alyp gelmegimi haýış etdiler – diýip, çopan sözünü soñlapdyr. Emir:

– Bu düýäniň size bakmaga berlende gabarasy şu galmana ýaraman ýatan düýeleriň haýssy çakrak bardy?!

Çopan çöküp oturan düýeleiň birini görkezipdir. Emirul

mumin ogluna bakyp:

- Şol düýäni satyn al-da, soýup agramyny biliň. Soňra semiz düýäñden şol mukdar etini alyňda galanyny we arryk düýäň etini ekin eýelerine berip razy ediň – diýip buýrup, haram bilen halalyň arasyny fyrka fyrka edensoň "Faruk" lakamyny alypdyr.
- Bu dört hala eýe bolanyň döwleti yrylmaz – diýip, haýyr dogalar edip ýola salypdyr.

Halk döredijiligi we rowaýatlar